

Archeologienota Zoersel Kapellei 174 Programma van maatregelen

COLOFON

Titel

Archeologienota Zoersel Kapellei 174. Programma van maatregelen.

Auteurs

Marleen Arckens & Jan De Beenhouwer

Plaats en datum

Wijnegem 5 mei 2020

Fodio Rapport Folio 30

Wettelijk Depot D/2019/13.179/32

Projectcode

2019K211

Uitvoerder

Fodio

Turnhoutsebaan 277

B-2110 Wijnegem

fodio@fodio.be

erkend archeoloog: Fodio OE/ERK/archeoloog/2015/0067

Kaft

Luchtfoto winter 2019 © Geopunt

© Fodio.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of op enige wijze hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze.

Inhoud

2 Programma van maatregelen	40
2.1 Gemotiveerd advies	40

2 Programma van maatregelen

2.1 Gemotiveerd advies

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig. Alle relevante beschikbare bronnen werden geraadpleegd.

Het onderzoeksgebied met een oppervlakte van 7365 m² situeert zich in Halle, een deelgemeente van Zoersel, in de provincie Antwerpen. Centraal op het onderzoeksgebied staan gebouwen met een oppervlakte van 1350 m². Ten noorden van de gebouwen zijn verhardingen aangebracht. In de zuidwesthoek van het onderzoeksgebied staat een woonhuis met een oppervlakte van 312 m². Een toerit vanaf Ten Otter leidt naar de woning. De zone ten zuiden van de bedrijfsgebouwen die uitgeven op de Kapellei doet dienst als tuin.

Uit de historische cartografische bronnen blijkt dat het onderzoeksgebied vanaf het einde van de 18de eeuw voortdurend bebouwd is geweest. In het derde kwart van de 18de eeuw stond er een hoeve in het noordoostelijke kwart van het onderzoeksgebied. Op de kaarten van het begin van de 19de eeuw is deze hoeve gesloopt en vervangen door twee gebouwen in de zuidwestelijke hoek van het terrein. Reeds in de tweede helft van de 19de eeuw werden die vervangen door één gebouw met een west-oost oriëntatie op de locatie van het te slopen woonhuis. In het tweede kwart van de 20ste eeuw werd een weg aangelegd parallel met de oostelijke perceelsgrens en werd in de zuidoostelijke hoek van het onderzoeksgebied een gracht gegraven. De zone met vergraven bodem valt samen met deze gracht. Op de noordelijke helft van het onderzoeksgebied werd een gebouw opgetrokken/ Vanaf de jaren 1970 is het grootste deel van de huidige gebouwen op het terrein aanwezig. In het laatste kwart van de 20ste eeuw werd het bedrijfsgebouw in oostelijke richting uitgebreid met een extra volume en kreeg de woning in het zuiden haar toerit vanaf Ten Otter. In het begin van de jaren 2000 werd tegen de zuidelijke muur van de bedrijfsgebouwen een bijgebouw opgetrokken. Alle bestaande inrichting zal in het kader van de geplande ontwikkeling worden gesloopt, met uitzondering van een aantal hoogstammige bomen.

Op het onderzoeksgebied is langs de oostelijke en zuidelijke perceelsgrens de bouw van twee units gepland. Het noordwestelijke deel van het onderzoeksgebied wordt ingericht als parking. Het terrein wordt omgeven door een groene buffer en tussen de zuidelijke perceelsgrens en de zuidelijke unit wordt een wadi gegraven. De totale oppervlakte van de geplande bodemingrepen bedraagt 7200 m². De nieuwe nulpas voor de geplande ontwikkeling is voorzien op 13,50 m TAW. Het huidig maaiveld daalt van 13,3 m TAW in het noorden, tot 13,1 m TAW in het zuiden.

Voor de nieuwe gebouwen worden verspreid over een oppervlakte van 1200m² waar niet eerder werd gebouwd, 40 funderingsvoeten gepland met elk een oppervlakte van 1,6 m² die dieper reiken dan eerder uitgevoerde bodemingrepen en dus mogelijk aanwezig erfgoed zullen verstoren. De verstoring omvat maximaal 64 m². Ter hoogte van de wadi blijft de geplande bodemingreep over een oppervlakte van ca. 400 m² beperkt tot ca. 40 cm onder het huidig maaiveld. Deze wordt over een oppervlakte van ca. 200 m² uitgevoerd in een zone waar in het tweede kwart van de 20ste eeuw een gracht werd gegraven. Alle andere bodemingrepen met een oppervlakte van 5760 m² in totaal zijn ondieper of hebben een diepte vergelijkbaar met eerder uitgevoerde bodemingrepen.

Het onderzoeksgebied bevindt zich op licht hoger gelegen gronden tussen twee zones met nattere en licht lager gelegen gronden ten noordwesten en zuidoosten en dus in een omgeving waar met zekerheid op korte afstand water voorhanden was. Op dergelijke plaatsen mag men archeologische waarden uit de steentijd verwachten. Op de bodemkaart wordt echter aangegeven dat in een zone van 32 m vanaf de oostelijke perceelsgrens het bodemprofiel ernstige wijzigingen en/of verstoringen vertoont ten gevolge van menselijk ingrijpen. De stemt overeen met de verschillende inrichtingen die deze zone onderging in de loop van de 20ste eeuw. Ook op de overige delen van het onderzoeksgebied waar een plaggenbodem werd gekarteerd vonden in het verleden reeds bodemingrepen plaats tussen 0,5 en 0,75 m -mV. Gezien het gebruik van het onderzoeksgebied sinds de 19de eeuw wordt de kans op het aantreffen van intacte steentijdartefactensites als laag ingeschat.

De aanwezigheid van een plaggenbodem op de westelijke helft van het onderzoeksgebied duidt op langdurig gebruik voor landbouw, vermoedelijk sinds het einde van de middeleeuwen of het begin van de nieuwe tijd. De bewoning die door Ferraris werd gekarteerd in het derde kwart van de 18de eeuw bevindt zich in een zone waar voor de nieuwe ontwikkeling geen bodemingrepen gepland worden die dieper zijn dan bodemingrepen eerder uitgevoerd in de loop van de 20ste eeuw.

De aanwezigheid van sporensites uit de metaaltijden en de middeleeuwen kan op basis van de verzamelde informatie niet worden uitgesloten. De confrontatie tussen de toekomstige werken en de beschikbare bodemkundige en cartografische gegevens toont aan dat enkel het graven van de wadi en de funderingsvoeten voor de nieuwe industriële constructie mogelijk verspreid en over een zeer beperkte oppervlakte verstoringen kunnen veroorzaken aan eventueel in de ondergrond aanwezig archeologisch erfgoed. Gezien beperkte oppervlakte waarbinnen bodemingrepen dieper gaan dan reeds eerder uitgevoerde ingrepen is de kans dat bijkomend onderzoek leidt tot kenniswinst klein.

Er wordt geen verder archeologisch vooronderzoek aanbevolen.